

CSERNAI MIHÁLY

ÓVATOS HATÁRÁTLÉPÉSEK

A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Liviu Rebreanu Társulatának 2021/2022-es évadáról

Amikor Marosvásárhelyre érkeztem, a belpesti, néhol elitista művészeti közeghez képest, amelyhez hozzá voltam szokva, teljesen új környezetbe csöppentem. Új kultúrát, új embereket kellett megismernem, mindezt egy járvány sújtotta időszak után, amikor a világ éppen csak kivánszorgott és felocsúdott a vírus okozta pánikból. Ezért is volt számomra sok szempontból megvilágító erejű az a néhány hónap, amelyet itt töltöttem, bár amikor felkérést kaptam, hogy – tanulmányi kötelezettségeim mellett – írjak évadportrét a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Liviu Rebreanu, azaz román társulatáról, kettős érzés kavargott bennem. Hogy jövök én ahhoz, hogy mindenfajta előzetes tudás és ismeret nélkül, egy másik ország fővárosában kialakult színházi ízléssel bármit is gondolni merjek egy erdélyi, ráadásul nem magyar nyelvű színház jelen állapotáról? Bevallom, korábban eszembe nem jutott volna elmenni egy román társulat előadásaira. Talán a

nyitottság hiánya és a félelem volt az oka, vagy hogy a kulturális különbségeken túl még a nyelvtudás hiányával is meg kell küzdenem, nem tudom, mindenesetre egyáltalán nem volt egyszerű megtennem az első lépéseket.

Másrészt viszont megörültem a lehetőségnek, hiszen ha már életem alakulása ebbe a kétnyelvű erdélyi városkába vitt, mindenképpen hasznosnak éreztem, ha ott a különböző vendéglátóhelyeken és egy-egy magyar nyelvű előadáson kívül mást is felfedezek. Őszintén szólva az elmúlt egy évben sokkal nyitottabb lettem más kultúrák színházi előadásaira. Budapesti lakosként a főváros színházainak nagy részében jártam már legalább egyszer, Kaposváron nőttem fel, így a vidéki színházi repertoárral és az azokkal szemben támasztott elvárásokkal – ha nem is mindig teljesen naprakészen, de – tisztában vagyok.

Fontos adatnak érzem, hogy bár a Marosvásárhelyi Színház 1946-ban alapították, a román társulat csak 1997-ben

Nők iskolája, r.: Cristi Juncu

jött létre, névadója pedig a kezdetben magyarul író erdélyi román író, Liviu Rebreanu, akit inkább regényíróként tartanak számon, és akinek színpadi szövegeit – a színház archívumának¹ tanúsága szerint legalábbis – a róla elnevezett társulat nem is játszotta soha. Összességében tehát egy nagyon fiatal alakulatról van szó (konkrétan velem egyidősek), így külön örültem annak is, hogy valószínűleg egy dinamikus fejlődésben lévő társulat életébe fogok bepillantást nyerni, amely a mi korunkhoz, még inkább az én korosztályomhoz fog szólni. Ezen elvárásomból néhány előadás megnézése után lejjebb kellett adnom, hiszen fiatal kora és ebből is adódó lendülete ellenére nem éreztem úgy, hogy a társulat változtatni akarna előregedőben lévő törzsközönségének összetételén.

A színházba járással több gyakorlati nehézség is akadt. Az egyik legfontosabb akadály egyértelműen a pandémia volt, amelynek utóhatásait még lehetett érezni ebben az évadban. Márciustól kezdve látogattam az előadásokat, a különböző szabályozások ekkoriban kezdtek lassan fellazulni, míg végül eljutottunk odáig, hogy már nem kellett maszkot viselni, és nem csak fél házzal mehettek az előadások. Ami még rögtön az elején feltűnt, és ezt főleg Budapest után nehéz volt megszoknom, hogy míg a fővárosban az év szinte minden napján el tud menni az ember a színházba, mivel számtalan társulat létezik és dolgozik egymás mellett, a marosvásárhelyi színház sokkal inkább egy magyarországi vidéki színházhoz hasonlít, ahol átlagosan hetente két-három előadást játszanak. Ezzel együtt nincs hosszú távú tervezettség, többnyire a hónap közepén derült ki a következő havi műsor, így szisztematikus nézőként az egyes előadások megtekintésének ütemezése sem mindig volt egyszerű.

A harmadik probléma, amelyre korábban már utaltam, a nyelv. Bár minden előadás kap magyar feliratot, a feliratok minősége többnyire hagy kívánnivalót maga után, nemcsak a nyelvtanilag értelmetlen mondatok, hanem az időzítés miatt is. Mintha a színház megelégedne annyival, hogy van felirat, de az ezzel járó pluszfeladatokra már nem figyelne oda. Bár az alapvetően pozitív élmény volt, hogy adott a lehetőség román nyelvű előadásokat magyar felirattal nézni, a felirat nem mindig követte az előadás szövegét, sokszor késett vagy sietett, ami főleg vígjátékoknál zavaró, amikor én már előre kacagok egy, a színpadon még el sem hangzott poénon. Az is megesett, hogy hosszú percekig nem volt felirat, sorok maradtak le vagy nem értek ki, így gyakran legfeljebb a szöveggörnyezetből lehetett egy-egy mondatra vagy szóra következtetni.

Rápillantva az évados műsorfüzetre meglepő, hogy kimonodottan sok a repertoáron a kortárs darab és a klasszikusok modern feldolgozása, miközben vidéki színházaknál gyakori jellemző az a „népszínházi” misszió, miszerint többféle nézői ízlést és réteget kell kiszolgálni, hiszen egy városra általában egy színház jut. Ez utóbbi megállapítás Marosvásárhelyen éppen nem áll meg, hiszen ott számtalan színház működik a Nemzeti mellett (a teljesség igénye nélkül: eleve ott van az egyetemi színpad, amely a Covid miatt ritkán ugyan, de megnyitotta kapuit a nézők előtt, de ott van az ifjúsági színházként működő Ariel vagy például az alternatívokhoz sorolt Yorick Stúdió és Spectrum Színház is). Elvileg tehát a nézők legkülönbözőbb rétegei megtalálhatják az ízlésüknek megfelelő színlelőadást a városban, mindenesetre jóval többen, mint amit magyarországi szemmel egy ekkora várostól várnánk. A Tompa Miklós Társulat (a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház magyar tagoza-

ta) előadásait javarészt magyar nyelvű közönség, ugyanakkor meglepően sok román anyanyelvű néző is látogatja. Ez annak fényében volt számomra kellemes csalódás, hogy – nem kritikai élel, de leíró jelleggel jegyezzük meg – egy kezemen meg tudom számolni, hogy a román nyelvű előadásokon rajtam kívül hány magyar ajkú néző ült.

Az én magyarországi színházhoz szokott szememnek két tényező volt új: ambivalens élmény, hogy gyakran látható még kamaraszínpadon is elnagyolt, már-már túlzó színjátás (egyébként realista díszletben). Konkrét példa, amikor egy, a legapróbb részletekig kidolgozott lakásbelsőben, ahol még a legutolsó közös fotónak is megvan a maga helye (gyakran funkció nélkül), harsány komédia zajlik esésekkel-kelésekkel, sok konkrét és átvitt értelemben vett kikacsintással a nézőkre.

A másik új élményem az állótap. Marosvásárhelyen túli tapasztalataim alapján is ki merem jelenteni, hogy ez a román színházban tendencia. A román közönség ugyanis az előadás minőségétől, helyétől, idejétől, műfajától függetlenül mindig állva tapsol. Persze nem minden állva tapsoló néző román, de minden román néző állva tapsol. Számomra ez a jelenség különösen idegen, a saját nézői praxisomból nagyon kevés olyan esetre emlékszem, amikor felálltam a tapsnál, csupán olyankor fordult elő velem, amikor különösen katartikus hatást tett rám az előadás.

Az általam látott produkciók többsége komédia volt – ebből nem feltétlenül következik az, hogy ezek uralják a repertoárt, mégis ez tűnik meghatározónak. Bár műfaji sokszínűség kevésbé jellemzi a román társulatot, a meglepően sok kortárs dráma miatt az élmények, amelyekből dolgoznak, mégis ismerősek és relevánsak. A vígjáték műfaján belül természetesen a legszélesebb palettáról dolgoznak: van köztük klasszikusnak nevezhető bohózat (*Az eladó férj*), helyzetkomikumra építő komédia (*Hazugságvizsgáló*), de tragikomédia (*Hazatérés*) és narratív szerkezetű dráma (*Tolvajok*) is. A nemzetiségeket nézve a kortárs orosz színművektől kezdve ír szerző darabján át a kortárs román drámákig sok minden megtalálható, utóbbi – érthető módon – felülreprezentált. A legtöbb előadást a Kisteremben láttam, a repertoár java ebben a kamaratérben valósul meg. A műsorban feltűnően kevés az „igazi” klasszikus, alig találkoztam ismerős szerzővel vagy címmel. Némi utánajárással kideríthető, hogy a szerzők többsége 20. századi vagy kimondottan kortárs, ami számomra annak bizonyítéka, hogy a színház megpróbál nyitni az új szövegek és témafelvetések felé. A probléma viszont az, hogy ezek a szövegek egyszerűen gyengék: kevés olyanhoz volt szerencsém, amelyik valós társadalmi problémákat dolgozna fel, vagy ne közhelyek pufogatásával akarná elérni a kívánt hatást. A színház időnként változtat a bevett formákon: ezen az olyan megoldásokat értem, mint például a *Hazatérés* esetében a színpad két oldalára épített nézőtér, ami szemmel láthatóan több nézőben is zavart okozott. (Ez a dráma egyébként pont ellenpélda a kortárs szövegek gyenge minőségére.) Ez persze nem azt jelenti, hogy a marosvásárhelyi közönség ne lenne vevő az ilyesfajta (innovatív?) változtatásokra, csak érezhetően kevésbé van hozzá szokva.

A tárgyalt évad a vírus miatt csonka volt, így eleve kevesebb bemutató valósult meg a tervezettnél, azokat is ritkábban játszották, így a három hónap alatt, amelyet a társulat munkájában való elmélyüléssel töltöttem, zömmel már egy-két vagy több éve repertoáron lévő előadásokat láttam. Ezek alapján viszont több olyan témát is meg tudtam különböztetni, amelyek minden jel szerint az elmúlt években különösen foglalkoztatták a színházban alkotó művészeket.

¹ <https://teatrunitonal.ro/szinhazi-emlekezet/eloadasok/?th=11939>

Ki nem mondott dolgok, r.: Leta Popescu

Az egyik téma, amely nyilván nem független a vírushelyzettől, a színház és a néző kapcsolata. Miket szeretünk nézni tulajdonképpen? Milyen formai kísérletek férnek a repertoárba? (Kísérlet alatt itt nem a kísérleti színházra gondolok, hanem arra, hogy a fent említett térhasználat vagy egy-egy klasszikus újraértelmezése viszonylag új nézői élményt vált ki, arrafelé inkább szokatlan.) Egy másik aspektus, amelyet érezhetően szintén a Covid hozott felszínre, vagy legalábbis üzenetében mindenképpen ráerősített, az ember szociális viszonyainak alakulása: a párkapcsolat, a barátság, a bajtársiasság fogalmainak újraértelmeződése. A harmadik jellemző téma, helyesebben vonulat sokkal általánosabb, és a komédiák túlsúlyához kapcsolódik: a lehető legsokoldalúbb nevettezés és szórakoztatás igénye.

Az általam látott előadások szinte mindegyikéről elmondható, hogy nagyon aktív kapcsolatot igyekezett építeni a nézővel. Ezt mindegyik produkció máshogy érte el: volt, ahol egy stand-up comedy betéttel oldották a feszültséget a nézők és szereplők között, volt, ahol a konkrét vagy átvitt értelmű „kikacsintás” eszközét használták, a szereplők időnként áttörték a negyedik falat, de akadt olyan előadás is, amelyik a saját elbeszélői szempontját használta erre a célra: a színészek konkrétan a nézőknek meséltek, teljesen lebontva a hagyományos színházi keretet.

Ezekből a formai kísérletekből érződik, hogy van szándék közvetlenebb kommunikációra a nézőkkel és a színház határainak kiterjesztésére, ugyanakkor a társulatnak saját színházpedagógiai műhelye nincs. Bár az előtérben nem láttam gyerek- és ifjúsági csoportokat tolongani, van olyan előadás, amelyik okkal felkelhetné a fiatalabb korosztály figyelmét, és olyan témákat dolgoz fel, amelyeket érdemes lenne megtámogatni egy-egy színházpedagógiai foglalkozással. Mindehhez hozzátartozik azonban, hogy a színház sem téma-választásban, sem megvalósításban nem elsődlegesen a fiatalok felé nyit.

Bár foglalkozik olyan univerzális témákkal, mint a férfi-női viszony, a komformizmus feladása, a lázadás esztétikája, a bűn felé vezető út – a kapunyitási és -zárási pánikról is van egy-egy előadás a repertoáron –, mégis úgy tűnik, hogy inkább az idősebb generációt tudja igazán jól mozgósítani. A huszoneves korosztályból alig-alig találkoztam nézővel, pedig egyetemi, sőt, színművészeti egyetemmel rendelkező városról van szó. Utóbbival az együttműködésre ugyanakkor van kezdeményezőkézség, hiszen a román kar végzős színészhallgatóinak *A mi osztályunk* című vizsgaelőadását átvette a színház.

Egy ennyire tradicionális alapokon nyugvó, emellett új szövegekkel kísérletező színháznak elemi szüksége lenne színházpedagógiai műhelyre. Egy ilyen ajánlat nemcsak több fiataalt vonzana be az intézménybe, hanem a törzsközönségnek is megkönnyítené az egyes előadások befogadását. Illetve, és ez már csak plusz haszon, a rendszeres feldolgozó foglalkozásokon keresztül közvetlen visszajelzést kaphatna a színház a műsorpolitikáját illetően. Ijesztő a tendencia, hogy a vizsgált időszak alatt szinte alig vettem részt telt házas előadáson, és a nézőtérben ülők nagy része a szüleim, de még inkább a nagyszüleim korosztályához tartoztak. Mivel a városban van színvonalas ifjúsági színház, így egyrészt érthető, hogy miért maradnak a társulattól távol a fiatalok, másrészt viszont a színház látszólag teljesen leválik erről a közegről, mintha nem is akarna közelebb férközni hozzá.

A műsoron lévő nagyjából tucatnyi előadás (bár a honlapon kétszer ennyit írnak, tüzetesebb vizsgálattal feltűnnek az ismétlődések) jól behatárolható. Összesen tíz előadást láttam, amelyeket kilenc rendező vitt színre, közülük kettő nő. Laura Moldovan, akinek a neve nekem is ismerősebben csengett, már többször dolgozott együtt a társulattal. Mindkét rendezése (*Valami csaj[ok]*, *Hazugságvizsgáló*) valamilyen módon a férfi-női dinamikával foglalkozik – és mindkettő a darabválasztáson bukik el. Feltűnő, hogy mennyire kevés a szer-

Ale Țifrea a Hazatérésben, r.: Adi Iclențan. Fotók: Cristina Gânj (Bristena)

zői mű a színpadon, értsd: csupán egy olyan előadást láttam, amelyet vagy a rendező írt, vagy amely valamilyen módon a társulatra épült – nem mellesleg ez az előadás (*Ki nem mondott dolgok*) volt az egyik legszínvonalasabb.

Ami a színészgárdát illeti, annak ellenére, hogy vidéki színházhoz képest is viszonylag nagy létszámú a társulat, vannak visszatérő művészek, akik a produkciók többségében játszanak. Tekintve, hogy egy héten maximum három előadás megy, ez mindenképpen egyfajta felülreprezentáltságot sejtet, amire a legvalószínűbb magyarázat az, hogy a vendégek a legterhelhetőbbek és/vagy a közönségkedvencek. A társulattól számomra Cristian Iorga emelkedett ki, akinek fékezhetetlen energiát a legkülönbözőbb előadásokban és szerepkörökben használják. A színésznők között sokoldalúságának köszönhetően Georgiana Ghergu járt az évadban az élen. Mindketten a fiatalabb korosztály képviselői – de nagy kérdés, hogy meddig maradnak a társulat kötelékében, mert bár sok előadásban játszanak, igazi kihívást jelentő feladatuk látszólag egyikben sincs.

Egy praktikus szempont, amelyet muszáj megemlíteni: a színházjegy rendkívül olcsó. A jegyek egységesen 30 lejbe kerülnek, ami még ezekben az inflációs időkben is nagyjából 2500 forintot jelent. Összehasonlításképpen a határhoz legközelebb eső debreceni színházat vettem alapul, ahol a legolacsonyabb jegyár 3000 forint, ám van 4800 forintos is, ami durván a marosvásárhelyi ár duplája. Ez – és a jótékony diákkedvezmény – Marosvásárhelyen tulajdonképpen vonzóvá teszi a helyi színházlátogatást.

Mivel a vidéki színházak feladata speciális, hiszen egy helyre kell sűríteniük az újító szándékú és a nézőcsalogató előadásokat, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Liviu Rebreanu Társulatának műsropolitikája némiképp meglepő. A repertoárban összesen két klasszikus szerzőt fedezhetünk fel, és közülük sem a leggyakrabban játszott darabok kerültek színre: az egyik Csehov *Ivanovja*, a másik pedig Molière *Nők iskolája*

című műve. Ezeken kívül csupa kortárs szövegből kiinduló előadás van repertoáron, amelyeken érződik a színház abban a tekintetben vett missziója, hogy fontosnak érzi új színpadi nyelvek, látásmódok megfogalmazását – hogy ezt sikeresen abszolválja-e, az már más, sokkal inkább ízlésbeli kérdés. Ha mindehhez hozzátesszük, hogy a fentebb említett két klasszikus 2013, illetve 2018 óta van műsoron, megállapíthatjuk, hogy az utóbbi években nem is mutattak be 20. század előtt íródott darabot, ami pozitív értelemben ellentmond az előzetes feltételezéseimnek. Természetesen feltehető a kérdés, hogy ez esetben ténylegesen ellátja-e a színház azt a küldetését, hogy a drámairodalom minél szélesebb spektrumáról válogasson, ám összességében ez a tendencia inkább előremutató. Elvégre a színház ideális terep a kortárs kultúra népszerűsítésére, a még ismeretlen szerzők szélesebb körű bevezetésére – példának okáért a ma már Magyarországon (is) keresett szerzőnek mondható Székely Csaba *Bányavirág* című darabját ennek a színháznak a magyar társulata mutatta be először.

A magyarországi vidéki színházakban ritka, hogy az igazgatók bevállaljanak olyan, rizikósnak mondható műveket, amelyek reagálnak ugyan a kortárs valóságra, de nemhogy a címük, a szerzőjük neve sem feltétlenül cseng ismerősen a helyi közönségnek. Ehhez képest a marosvásárhelyi színházban kifejezett célnak látszik a kísérletezés és a repertoárbővítés szándéka – nemcsak a kortárs szövegek színpadra állításával (ebből a szempontból egészen egyediek, hiszen a kortárs művek ilyen túltengésével én személy szerint még nem találkoztam), hanem azzal is, hogy gyakran hívnak meg progresszív vagy fiatal rendezőket. Ez nemcsak a román, hanem a magyar társulatra is jellemző, még ha utóbbinál már ránézésre is több a klasszikus szöveg. Ugyanakkor egy szöveg attól, hogy kortárs, és próbál a jelenből kiindulni, még közel sem biztos, hogy jó is. És éppenséggel ez a legnagyobb „hibája” a társulatnak: hiába a lendületes rendezők, hiába a tette kész társulat, hiába

az elsöre talán félénken reagáló, de végül hálás közönség, ha a feldolgozott szövegek nem elég drámaiak, nem elég hatásosak, hanem jobbára unalmasak vagy értelmezhetetlenek. Néhány ritka kivételtől eltekintve, amelyekből viszont fantasztikus előadások születnek. Ebből is látszik, hogy legyen bármilyen erős a rendezői színház hagyománya Romániában, a jól megírt drámaszöveg mégis elengedhetetlen, mert a legjobb előadások még mindig ezekből jönnek létre. Ezt támasztja alá a *Hazugságvizsgáló* példája: az erős víziót használó rendezés láthatóan az alkotókra próbálta helyezni a fókusz, de csupán egy nagyon furcsán megvalósított, átgondoltan szórakoztató helyett üresen vicceskedő komédia lett a végeredmény.

Lehet, hogy csak én ragaszkodom szinte betegesen a jó szövegekhez, mindenestre megkockáztatom a kijelentést, hogy azok voltak a minőségi, jó ízléssel megcsinált és magas színvonalú produkciók, amelyekben a szöveg is működött. Conor McPherson *Tolvajok* című darabjának előadása például minimalizmusa ellenére is remekül sikerült, mivel a szöveg önmagában is annyira erős, hogy nemigen volt szükség többre, mint három színészre, akik azt a lehető legpontosabban és legérzékletesebben át tudják adni. És akik jelen esetben az eredetileg hangsúlyosan ír környezetben játszódó drámát egy-egy gesztussal vagy kiszólással átemelték a román közönségnek átélhetőbb környezetbe.

Tipikus példája a rossz szövegből készült unalmas előadásnak a *Vakációsdí*, amely folyamatosan váltogatja a műfajt és a fókusz, így előadás közben nemigen derült ki, hogy pontosan mit és milyen szemszögből nézünk. A provokatív szereplő nem elég provokatív, inkább idegesítő, a legtöbb karakter egysíkú. Ez az egysíkúság több előadásra is jellemző: a *Valami csaj(ok)* például egy kapuzárási pánikkal küzdő, nőülés előtt álló férfiról és az ő feldolgozandó kapcsolatairól szól, az viszont elég nagy probléma, hogy már a színházteremből kijövet sem tudja az ember megmondani a különbséget az öt női szereplő között, holott a színészi játékra nem lehetett panasz.

Fontos misszióknak érzem, hogy a színházak rendre próbálják a klasszikus műveket modern köntösbe öltöztetni, ezáltal emészthetőbbé tenni. Erre egy konkrét kísérletet láttam, *Az elveszett levél. Túl sok fecsegés* című előadást, amely azért is foglal el különösen fontos helyet a repertoárban, mivel az egyik legismertebb román szerző, Ion Luca Caragiale művét dolgozza fel. Maga az előadás is lamentál azon, hogy vajon

lehet-e egy ilyen klasszikus szöveget még ma is úgy játszani, mintha nem telt volna el több mind egy évszázad a megírása óta. Csakhogy mindehhez a rendezés nem volt elég bevállalós. Remekül feldobta az alaphelyzetet, feltette a saját kérdéseit, ám aztán nem igazán válaszolt rájuk. Az eredeti dráma elveszett a filozofálás mögött, amelyet viszont nem sikerült érdekessé tenni. Maga Caragiale is megjelenik a színpadon, aminek logikusan jelentősége kellene hogy legyen, de amikor csak egy másik szerző róla szóló írásait kezdi el mondani, és az előadáshoz vagy a játszás módjához nincs érdemi hozzáfűznivalója, az indokolatlanná teszi a szereplő jelenlétét, nem ad hozzá semmit az előadáshoz, ellenben megakasztja annak menetét, és a nézőtérén egy idő után idegességet szül.

Kétnyelvű közegben a színház feladata még összetettebb. Fontosnak tartom, hogy ha bárki belép a Marosvásárhelyi Nemzeti Színházba, képes legyen elfelejteni, hogy román vagy magyar az anyanyelve. Marosvásárhely történelmileg is terhelte közeg ebből a szempontból, elég csak az 1990-es Fekete Márciusra gondolnunk, a színháznak pedig kulcsszerepe lehet az események feldolgozásában. Jelen pillanatban ezzel a témával foglalkozó előadás nem fut, sőt, feltűnő a magyar és a román társulat elszeparáltsága a színházon belül, egy évekkel ezelőtti, azóta már nem játszott előadás kivételével közös projektjeik nincsenek, holott ez az együttélés óriási adomány – és kihasználatlan lehetőség. Meglátásom szerint a múltnak ezt a szegmensét egyrészt valamiféle tabu övezi, alig van, aki nyíltan beszél róla, másrészt viszont olyan transzgenerációs trauma maradt utána, amely sok feszültséget szül a mai napig. Ezeknek az enyhítését is elősegítő gesztus lenne, ha a két társulat tagjai a színpadon is találkoznának, nem csak az épületben. Bár a kérdés kultúrpolitikai háttérébe nem látok bele, mindenestre nekem mint „külsős” nézőnek fájdalmasan hiányoztak ezek az összekapcsolódások.

Összességében a vásárhelyi színház román tagozatának előadásai szövegválasztás tekintetében lehetnének igényesebbek, de még fontosabb lenne, hogy használjanak bármilyet, azok erősebb, egységesebb vízióval kerüljenek színpadra. Jó volt nézni a színészek munkáját, megismerni egy számomra teljesen új színházi kultúrát, illetve szembesülni azzal, hogy min szocializálódik a helyi közönség. És gyászolni azt, hogy látszólag mennyire nincs igény arra, hogy közösséget formáljanak belőlük.

E számunk szerzői

Csernai Mihály (1997) egyetemi hallgató, a Színház- és Filmművészeti Egyetem Hallgatói

Önkormányzatának egykori elnöke, jelenleg Marosvásárhelyen él és tanul

Dézsai Fruzsina (1995) újságíró, szerkesztő, doktorandusz, Budapesten él

Papp Tímea (1975) kritikus, kulturális menedzser, Budapesten él

Rihay-Kovács Zita (1976) jogász, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem Doktori Iskolájának hallgatója, Seregélyesen él

Ring Orsolya (1975) történész, egyetemi oktató, Budapesten él

Szabó István (1950) színház-szociológus, színháztörténész, Budapesten él

Urbán Balázs (1970) kritikus, Budapesten él